

Janus Pannonius Múzeum
7621 Pécs, Káptalan u. 5.

NKA Közgyűjtemények Kollégiuma pályázat 2021. szakmai beszámolója

Pályázati cél: Állományvédelem, restaurálás

Altéma kódszáma: **A2026/N8541**

A támogatásból beszerzett anyagok és eszközök:

- A restaurátor műhelyek szakmai tevékenységéhez szükséges anyagok:
 - 4 db Goldfinger festék
 - 10 liter lakkbenzin
 - 1 liter dimetil-formamid
 - 2x0,5 liter dammárlakk
 - 20 csomag háztartási vatta

- Csomagolóanyagok, tároló dobozok:
 - 2 tekercs Tyvek
 - 300 db papírdoboz (A/4, A/3 savmentes/normál)
 - 1 csomag 32 g/m² savmentes csomagolópapír
 - 1 csomag 18 g/m² savmentes csomagolópapír

- Eszközök:
 - 1 db Metabo BAS 261 szalagfűrész
 - 1 db Godox vakuszett

A támogatásból beszerzett vegyszerek és anyagok festmények tisztításához és konzerválásához szükségesek.

A csomagolóanyagokkal a festmények szakszerű csomagolását és a legrosszabb tárolási körülmények között lévő (rég, deformált, szakadt papírdobozokban) papír alapú dokumentumok csomagolását tudjuk megoldani.

A beszerzett eszközök hosszútávon szolgálják az intézmény restaurátorainak munkáját.

- szalagfűrész: vakrámák, ékek készítéséhez, precíziós vágásokhoz fontos eszköz, továbbá kiállítások építésekor is hasznos.
- vakuszett: elősegíti a restaurátorműhelyek restaurátori fotódokumentációihoz szükséges, megfelelő minőségű felvételek készítését.

A beszerzett termékekről készült fotók:

A pályázat kapcsán kezelés alá vont műtárgyak:

A festményeket Vajda Tamás, intézményünk okleveles festőrestaurátora restaurálta (diploma sorszáma:239/2020).

- **Ismeretlen festő: Pádúai Szent Antal, 18. század, 124x89 cm, vászon, olaj (ltsz.: 60.63).**

Restaurátori beavatkozások, elvégzett feladatok:

A festmény állapota rendkívül rossz volt, korábbi beavatkozás nyomai szemmel láthatóak voltak. Feltárási próbák során a dimetilformamid bizonyult a leghatékonyabbnak. A szakadások és hiányok mentén található festékrétegek vizes akrilátdiszperzióval kerültek konzolidálásra. A következő lépés a vászonhordozó vakrámáról való leválasztása volt. A festmény hátoldaláról mechanikusan kerültek eltávolításra a kisebb és nagyobb felületen felragasztott vászonfoltok. A portalanítás ecsettel, porszívóval történt. A hordozó húzószéleit vasalással és préssel lehetett egyenesíteni. A festett oldal teljes felülete feltárássra került, az átfestések eltávolítása dimetilformamiddal, lakkbenzines áttörlés mellett történt. Az átfestések eltávolításakor derült ki, hogy a festmény kb. 40%-ban rekonstrukció. A Szent melletti égbolt és dicsfény szinte teljesen elpusztult és újrifestett volt. A Szent arcán nyomokban maradt meg eredeti festékszigetek, jobb karja és ruhájának nagy része szintén rekonstrukció volt. A kép alján lévő írás betűi többszörösen átfestettek volt. Egyes átfestéseknek olyan erős volt a kötőanyaga, hogy az alap károsodása nélkül eltávolíthatatlanok voltak.

A hordozó hiányainak (szakadások, lyukak) pótlása vászonbeültetéssel történt, ezek anyaga az eredetihez hasonló vastagságú, alapozott vászon. A festett felszín mélységi hiányai színezett tömítő-masszával került kiegészítésre, a hiányok felületét a környezethez igazítva (anyagai: 7%-os bőrenyv, hegyi kréta, dammárlakk, Palma Fa vízálló ragasztó). A festékréteg kagylósodottsága, a gyengült kötődése indokolta az alapozó és festékréteg hátoldalról történő,

beitatással végzett konzerválását (anyaga: BEVA 371 40%-os törzsoldatának 1:3 arányú lakkbenzines oldata, ecseteléssel felhordva és vákuumasztalon vasalva). A beültetett vászonpótlások a hátoldalról poliészter-szövettel és BEVA-fóliával kerültek megerősítésre. A hordozóhoz új alapozott húzószél rögzítése után a hordozó újbóli felfeszítése a régi vakrámára történt. A festmény 2 réteg lakkot kapott (1 rész dammárlakk, 1 rész Paraloid B 67 keveréke), majd az esztétikai helyreállítás során részben beilleszkedő, részben megkülönböztető retusok kerültek alkalmazásra. Az égbolton, a Szent arcán, bal kezén, ruháján, a felhőn, a romos épületen nagyobb mértékű formai és színi rekonstrukcióra is szükség volt. A retusálás anyagát olaj-gyanta festék adta (Pannoncolor olajfesték és a fenti lakk keveréke).

- **Szemerey B.: Papi szőlő 20. század, 98,5x180 cm, olaj, vászon (ltsz.: 97.4).**

Restaurátori beavatkozások, elvégzett feladatok:

A munka a vászonhordozó vakrámáról való leválasztásával kezdődött. A vászon hátoldali tisztítása mechanikusan történt szike, ecset és porszívó segítségével. A lakkréteg eltávolítása vegyszeres oldással N,N-Dimetil-formamiddal történt, lakkbenzines áttörlés mellett. A vászon hátoldalának teljes felülete BEVA 371 ragasztóanyaggal (1:3 arányú lakkbenzinnel hígított gyanta) került bevonásra, majd egy nap száradási idő után vákuumasztalon lett bevasalva. A munkafolyamatok során a vászonhoz új alapozott húzószél került rögzítésre. A kezelt vászon új, ékelhető vakkeretre lett feszítve. A festmény 1 lakkréteget kapott (1 rész Dammárgyanta, 1 rész Paraloid B 67). Az esztétikai helyreállítás csökkentett olajtartalmú festékkel történt, végül lakk-spray záró réteg került a felületre.

- **Bor Pál: Falusi utca 20. század, 79x63 cm, olaj, vászon (ltsz.: 68.432).**

Restaurátori beavatkozások, elvégzett feladatok:

A munka első lépése a vászonhordozó lebontása volt a vakkeretéről. Ezt követően a tisztítási próbák során a zsíralkohol-szulfáttal történő tisztítás, lakkbenzines áttörlés mellett bizonyult a leghatékonyabbnak. A vászon hullámos területeit hátoldali nedvesítéssel és vasalással lehetett simítani. A festményhordozó új alapozott húzószélt kapott, amellyel a megerősített vakrárára lehetett feszíteni. A vakrárából hiányzó ékek pótlásra kerültek. A festmény dammárlakk védőréteget kapott, majd a kopott felületeken beilleszkedő retusálásra került sor. A retusálás anyagát olaj-gyanta festék adta (Pannoncolor olajfesték és a fenti dammárlakk keveréke). A műtárgynak díszkerete nem volt, ezért nyersfából készült léckeretet kapott, amely elsősorban védőfunkciókat lát el.

A festmények a restaurálást követően Tyvekbe csomagolva kerültek a festményraktárba.

- **A 40 db Zsolnay mintalap** tisztítását Varga Judit, intézményünk okleveles papírrestaurátora végezte (diploma sorszáma: 119/2019). A száraz, mechanikus tisztítást követően a mintalapok egymástól savmentes selyempapírral elválasztva, savmentes dobozban, klimatizált raktárban kerültek elhelyezésre.

61.446.2

61.446.4

61.446.6

61.446.7

61.446.10

61.446.19

61.446.22

61.446.23

61.446.24

61.446.26

61.446.43

61.446.44

61.446.45

61.446.46

61.446.47

61.447.15

61.447.18

61.447.19

61.447.23

61.447.24

61.446.11

61.446.12

61.446.13

61.446.17

61.446.18

61.446.28

61.446.34

61.446.39

61.446.40

61.446.42

61.446.49

61.447.5

61.447.10

61.447.11

61.447.14

61.447.25

61.447.26

61.447.27

61.447.30

61.453.22

- Az Új- és Legújabb kori Gyűjteményi Osztály Irat és nyomtatvány gyűjteményi egysége, több, mint 13 000 tételt tartalmaz. Az értékes családtörténeti-, gazdaságtörténeti-, pécsi-, baranyai vonatkozású műtárgycsoport országos vonatkozású muzeális értéket is képvisel. Az anyag nagyon régi, deformált, szakadt, savasodott papírdobozokban található, így a jelen pályázatból beszerzett csomagolóanyagokból e dokumentumok egy részének szakszerűbb csomagolását tudjuk megoldani.

Felvétel a régi és az új dobozokról:

Pécs, 2022. május 18.

Varga Judit

Janus Pannonius Múzeum
okleveles restaurátorművész
papír-, bőrrestaurátor
diploma sorszáma: 119/2019